

Таким чином, у навчання більш широко потрібно впроваджувати інтерактивні методи навчання, зокрема рольові ігри. Саме вони сприяють розвитку таких якостей, як самостійність, ініціативність, розвивають культуру професійного спілкування.

Література:

1. Андрущенко В. Високі педагогічні технології /В. Андрущенко, В. Олександренко // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – с. 70-76.
2. Бугрій О. Сутнісність поняття «педагогічні технології» / О. Бугрій // Вища школа. – 2007. № 1 – с. 20-25
3. Буряк В. Розвиток професійно-педагогічних якостей у системі безперервної освіти / В. Буряк // Вища школа – 2005. № 2 – с. 50-57.
4. Доцевич Т. Формування психологічної готовності у майбутніх управлінців до соціальної взаємодії у професійній діяльності / Т.Д. Доцевич // Наука. Релігія. Суспільство. – 2008. № 4. – с. 176-180.
5. Еш. С. Методичні підходи до використання новітніх технологій у процесі вивчення дисциплін / С. Еш. // Вища школа. – 2008. – №8. – с. 60-70.
6. Курлишева Н. Дискусія і диспут як засоби формування професійних умінь / Н. Курлишева // Вища школа. – 2007. – №1. – с. 26-32.
7. Фіцула М. Основи дидактики вищої школи: Навч. Посібник / М. Фіцула. – К.: «Академвидав», 2006. – 352с.

У статті розглядається специфіка застосування інтерактивних форм навчання, зокрема рольових ігор; зосереджується увага на важливості їх використання у навчальному процесі з метою формування у студентів професійних якостей, знань і вмінь.

Ключові слова: інтерактивні технології навчання, рольові ігри, роль гри у навчальному процесі, мотивація навчання.

В статье рассматривается специфика применения интерактивных форм обучения, в том числе ролевых игр; акцентируется внимание на важности их использования в учебном процессе с целью формирования у студентов профессиональных качеств, знаний и умений.

Ключевые слова: интерактивные технологии обучения, ролевые игры, роль игры в обучающем процессе, мотивация обучения.

The application specific of interactive forms of studying, role plays in particular, are studied by the author in this article

The author pays attention to important role of their use in an educational process with the purpose of forming the students knowledge about definite subject, professional qualities and abilities.

Keywords: interactive forms of studies, role plays, the function of the role plays in an educational process, the studying motivation.

УДК 004 (477)

С.М. Лутковська
м. Вінниця, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. Реформування освіти в Україні на нинішньому етапі життя передбачає її перебудову з метою впровадження в освітню практику таких технологій, які б створили максимально сприятливі умови для розвитку і саморозвитку особистості, в результаті яких вона буде підготовлена до активного, самостійного життя в суспільстві. Таке складне завдання можна вирішити шляхом використання інноваційних технологій навчання, серед яких чільне місце займають мультимедійні. Вони відкривають нові, ще недостатньо дослідженні можливості вдосконалення навчально-пізнавальної діяльності.

Проблема впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес актуалізується необхідністю підвищення продуктивності навчання, пізнавального інтересу студентів до навчання, необхідністю інтенсифікації самого навчального процесу.

Удосконалення впровадження та використання мультимедійних технологій у навчальний процес є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної освіти, важливою складовою якої є освітнє середовище.

Основним правилом у побудові нового освітнього середовища можна вважати дотримання принципу педагогічної доцільності застосування мультимедійних технологій. Із погляду педагогічної доцільності це означає, що мультимедійні технології передбачається розглядати як інструмент, засіб підвищення ефективності й подальшої оптимізації процесу навчання, а не його мета, якої, за всяку ціну, повинно бути досягнуто.

Мультимедійні засоби навчання як один із компонентів навчання мають відповідати певним вимогам, які висуваються до змісту мультимедійного продукту, технічного виконання, художнього оформлення та структури.

Широке впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес породжує низку проблем, що стосуються змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання, гуманізації освіти, зокрема системи самоосвіти і самовдосконалення, що забезпечує оволодіння ними основами інформаційної культури. Звідси випливає необхідність розробки й побудови цілісної методики застосування мультимедійних технологій у навчальному процесі, яка включає весь комплекс навчальних дисциплін із відповідно побудованим змістом, сукупність методів, організаційних форм і засобів навчання, орієнтованих на широке використання сучасної мультимедійної технології в навчальному процесі, і забезпечує методологічну, спеціальну й методичну підготовку студентів в нерозривному зв'язку з формуванням основ інформаційної культури та підготовкою до практичного використання мультимедійних технологій у своїй професійній діяльності, здатність і готовність до постійної самоосвіти й самовдосконалення, а також можливість їх здійснювати [8, с. 491].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемам упровадження й ефективного застосування інформаційно-комунікаційних (ІКТ) і мультимедійних технологій в освіті присвячено немало теоретичних і експериментальних праць вітчизняних і зарубіжних педагогів. Окремі питання цієї проблеми розкрито в працях В. Бикова, А. Верланя, Б. Гершунського, С. Гончаренка, Р. Гуревича, Ю. Дорошенка, М. Жалдака, М. Кадемій, Г. Кедровича, В. Кухаренка, Ю. Маргуліса, Ю. Машбиця, І. Підласого, Є. Полат, І. Роберт, Р. Нортон, С. Сисоевої, Б. Скіннера, П. Стефаненка, Є. Толмана, Є. Торндайка, С. Трапезникова, Дж. Хартлі та інших педагогів-дослідників.

Зокрема, у роботах Ю. Казакова, Л. Шевченко розкрито педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Впровадження мультимедіа в освіту піднімає навчання на якісно новий рівень за рахунок використання в мультимедіа-ресурсах різних способів подання інформації (високоякісна графіка й анімація, відео- і звуковий супровід текстів). Це зумовлює необхідність подальшого розвитку розроблених теоретичних положень з використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

Мета статті полягає у розгляді використання мультимедійних технологій у навчальному процесі в підготовці студентів до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мультимедіа (лат. Multum + Medium) - комбінування різних форм подання інформації на одному носіїві, наприклад, текстової, звукової і графічної, або, останнім часом все частіше – анімації і відео. Характерна, якщо не визначальна, особливість мультимедійних веб-вузлів і компакт-дисків — гіперпосилання. Поняття, що означає сполучення звукових, текстових і цифрових сигналів, а також нерухомих і рухомих образів. Так, мультимедійна база даних буде вмещувати текстову й образну інформацію, відеокліпи і таблиці, і все це має однаково легкий доступ. Мультимедійна телекомунікаційна послуга дозволяє користувачеві посилатись і одержувати будь-яку форму інформації, взаємозамінну за бажанням [6, с. 1].

Поняття «мультимедіа» є багатогранним і посідає важливе місце в процесі інформатизації освіти. «Мультимедіа» (від англ. multi – багато і від лат. media – носій, засіб, середовище, посередник) часто вживається як аналог терміну «засоби масової комунікації» (друк, фотографія, радіо, кінематограф, телебачення, відео, мультимедійні комп'ютерні

системи, включаючи Інтернет) [5, с.3]. У загальноприйнятому визначенні «мультимедіа» – це спеціальна інтерактивна технологія, яка за допомогою технічних і програмних засобів забезпечує роботу з комп'ютерною графікою, текстом, мовленнєвим супроводом, високоякісним звуком, статичними зображеннями й відео [10, с. 1].

В електронних тлумачниках «мультимедіа» визначається у різний спосіб: як взаємодія візуальних і аудіо ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення; дані, які включають в себе різні форми природної для людини інформації (звук і відео); одночасне використання різних форм подання інформації та її обробка в єдиному об'єкті-контейнері [5, с. 4].

Мультимедіа є ефективною освітньою технологією завдяки властивим їй якостям інтерактивності, гнучкості й інтеграції різних типів навчальної інформації. Так, відмінною рисою мультимедіа є навігаційна структура, що забезпечує інтерактивність – можливість безпосередньої взаємодії з програмним ресурсом. Інтерактивність технологій мультимедіа передбачає «живий» зв'язок між користувачем і програмою, зокрема, за бажанням, можна задати індивідуальний темп роботи в межах програми, установити швидкість подачі матеріалу, кількість повторень тощо. Таке задоволення індивідуальних потреб особистості в навчанні й дозволяє говорити про гнучкість технологій мультимедіа [4, с. 1].

На підставі вищезрозглянутого виокремимо певні особливості мультимедіа, які сприяють удосконаленню навчального процесу в підготовці студентів до професійної діяльності. Такими особливостями є:

- інформаційна насиченість ресурсу (одночасне гармонійне інтегрування різних видів інформації – високоякісної графічної, звукової, фото і відеоінформації);
- органічне поєднання навчальної й ігрової складових мультимедіа;
- інтерактивність програмних засобів;
- наявність зручних засобів навігації по мультимедіа продукту;
- фіксація особистих досягнень студентів у процесі роботи.

З огляду на зазначене, вважаємо доцільним застосування в практиці окремих видів мультимедіа додатків: мультимедіа-презентації, мультимедіа-тренажери, електронні мультимедіа-видання.

Розглянемо мультимедіа додатки, які знайшли своє використання в початковому процесі у підготовці студентів до професійної діяльності.

Мультимедіа-презентація є одним із найбільш поширених засобів унаочнення навчального матеріалу. Інформативність електронних презентацій набагато вище традиційних за рахунок мультимедійності – наявності не лише тексту і графіки, але й анімації, відео та звуку. Мультимедійні презентації надають можливості здійснювати віртуальну взаємодію користувача з об'єктами або процесами пізнання, які знаходять своє відображення на екрані. Іншими словами, використання мультимедіа-презентацій дозволяє створювати інформаційний і візуальний образ об'єкту, який досліджується, імітувати реальність за допомогою участі в процесах, що відбуваються на екрані [7, с. 1].

Мультимедіа-тренажери – це навчально-тренувальні програмні продукти, які орієнтовані на відпрацювання студентами певної вікової категорії умінь й придбання навичок з конкретної дисципліни. Відмінність сучасних тренажерів від традиційних полягає в можливості імітувати різні життєві й навчальні ситуації використовуючи технології мультимедіа. Зокрема, високоякісну анімацію, тривимірну (3D) графіку, музику MIDI (Musical Instrument Digital Interface), цифровий інтерфейс музичних інструментів (стандарт, що дозволяє приєднувати до комп'ютера цифрові музичні інструменти) тощо [7, с. 1].

Електронні мультимедіа-видання можна визначити як засіб комплексного інформаційного впливу на особистість, порівнянної з радіо, кіно і телебаченням.

В основу побудови електронних мультимедіа-видань покладено принцип взаємного доповнення друкованого та комп'ютерного компонентів, коли з одного боку, учень отримує можливість у процесі вивчення конкретної теми працювати з таким звичним засобом, як книжка, а з іншого, – скористатися найновішим інформаційним засобом – комп'ютером. У цьому разі мультимедіа-видання забезпечують таке подання інформації, яке важко, а іноді

навіть неможливо відобразити в друкованому вигляді, наприклад, анімаційну демонстрацію рідкісних явищ, процесів віддалених у часі або на відстані тощо.

Принципова відмінність електронних мультимедіа-видань від звичайних електронних полягає в можливості їх інтерактивної реалізації, коли студент може не тільки користуватися гіперпосиланням, але й активно втручатися в хід подій, моделювати процеси. Крім того, невід'ємною частиною мультимедіа-видань є звуковий супровід, відео- й анімаційні файли. Так, звуковий ряд може синхронно супроводжувати включені у видання відеокадри або анімацію. Водночас, анімація відіграє допоміжну роль, сприяючи наочності опису відповідних процесів і кращому розумінню і запам'ятовуванню. В результаті утворення асоціативних зв'язків збільшується загальна швидкість сприйняття інформації студентами [5, с. 8].

Електронний навчально-наочний посібник – електронне навчальне видання, що містить сукупність наочних матеріалів, представлених засобами мультимедіа. Його використання є ефективним при організації репродуктивної роботи студентів, коли вчителю необхідно наочно підтвердити або конкретизувати мовні повідомлення. Крім того, такі посібники є доцільними при постановці викладачем навчальних проблем.

Розвиток та використання мультимедіа, як правило, дозволить студентам розширити свої можливості для здійснення самостійного навчання, роботи за власним графіком. У зв'язку з цим з'являються нові навчальні методики, педагогічні технології, інструменти та ресурси для здійснення навчального процесу для студентів і викладачів.

У визначеннях мультимедіа відзначається, що мультимедіа включає в себе: текстову, графічну, анімаційну, відео- та звукову інформацію в інтегрованому представленні, що допускає різноманітні способи структурування та подання навчального матеріалу.

Розглядаючи мультимедіа як засіб навчання, відповідно до контексту мультимедійні продукти та послуги Інтернету можуть бути використані для формування навичок, розвитку критичного мислення. Також мультимедіа використовується з метою підвищення якості знань в окремій науковій галузі з певних дисциплін та їх інтеграції.

Таким чином, мультимедійні продукти, послуги Інтернету відкривають широкі можливості для підвищення ефективності навчального процесу:

- одночасне використання декількох інформаційних каналів з метою здійснення навчання, за рахунок чого досягається інтеграція інформації;
- можливість імітації складних реальних ситуацій, експериментів;
- візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення інформації;
- можливість розвитку когнітивної структури, інтеграція студентів, об'єднання навчального матеріалу у більш ширший, суспільний, історичний контекст, об'єднання навчального матеріалу з інтерпретацією студентів.

Мультимедійні програмні продукти необхідно використовувати в навчальному процесі як один із можливих засобів навчання, за допомогою яких студент засвоює навчальний матеріал, здійснює діалоговий режим спілкування з іншими учасниками навчального процесу, залишаючи центральною фігурою цього процесу студента. Навчальний процес з використанням ІКТ орієнтований на студента, сприяє формуванню навичок самостійного пошуку інформації, використовуючи її для одержання знань. З цією метою необхідно використовувати різноманітні методи індивідуального навчання, що сприятимуть кожному стати активним учасником навчального процесу, критично ставитись до вивчення навчального матеріалу.

Ми поділяємо думку О. Співаковського, що використання нових інформаційних технологій навчання у навчальному закладі, крім сприяння досягненню основних, запланованих цілей навчання у конкретній предметній галузі, сприяє досягненню і додаткових цілей навчання: формуванню позитивного ставлення до нових інформаційних технологій навчання, переконаності в ефективності цих технологій навчання, практичному засвоєнні методів навчання в умовах нових інформаційних технологій навчання [9, с. 10].

Висновки. На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства мультимедійні технології є не просто необхідними, але й звичними засобами (рекламні монітори, автомобільні акустичні та навігаційні системи, домашні кінотеатри). Оволодіння підростаючим поколінням навичками вільного користування засобами мультимедіа в побуті, починаючи ще з раннього дитинства, стає дедалі звичним.

Підґрунтям упровадження мультимедійних технологій до освітнього простору є властивість мультимедіа – гармонійне інтегрування різних видів інформації. За рахунок інтенсифікації сприйняття студентами навчального матеріалу стає можливим залучити їх до процесу пізнання як суб'єктів навчальної діяльності. Водночас, упровадження мультимедійних технологій у підготовку студентів до їхньої професійної діяльності й досі залишається на дискусивно-експериментальному рівні [1, с. 4].

Література:

1. Андрієвська В. М. Інформаційні технології і засоби навчання / В. М. Андрієвська, Н. В. Олефіренко. – 2010. – №2 (16). – Режим доступу до журналу : <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>
2. Институт международных программ РУДИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ido.edu.ru – Назва з екрану.
3. Казаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. : 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Ю. М. Казаков. – Луганськ, 2007.
4. Мультимедіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Мультимедіа>
5. Мультимедиа-презентация [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://softmajor.ru/multimedia/products> – Назва з екрану.
6. Рябуха А. Ю. Упровадження мультимедійних технологій у навчальний процес як психолого-педагогічна проблема / А. Ю. Рябуха // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Випуск 25 / Редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. – С. 491-495.
7. Співаковський О. В. Підготовка вчителя математики до використання комп'ютера у навчальному процесі / О. В. Співаковський // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1999. – № 2. – С. 9-11.
8. Толковый словарь современной компьютерной лексики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://comp.vslovar.org.ru> – Назва з екрану.

У статті розглядається використання мультимедійних засобів навчання під час підготовки студентів до їх професійної діяльності, формування позитивного ставлення до використання нових інформаційних технологій навчання.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, мультимедіа, мультимедійні засоби навчання, мультимедійні технології навчання.

В статье рассматривается использование мультимедийных средств обучения в процессе подготовки студентов к их профессиональной деятельности, формирование позитивного мышления к использованию новых информационных технологий обучения.

Ключевые слова: информационные технологии, мультимедиа, мультимедийные средства обучения, мультимедийные технологии обучения.

The article describes how to use multimedia learning while preparing students of agricultural colleges, creating a positive attitude to the use of new information technology training.

Key words: information technology, multimedia, multimedia learning, multimedia technology.